

I

(Zakonodajni akti)

DIREKTIVE

DIREKTIVA SVETA (EU) 2015/637

z dne 20. aprila 2015

o ukrepih za usklajevanje in sodelovanje, potrebnih za lažje zagotavljanje konzularne zaščite državljanom Unije brez predstavnitva v tretjih državah in o razveljavitvi Sklepa 95/553/ES

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 23 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta ⁽¹⁾,

v skladu s posebnim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Državljanstvo Unije je temeljni status državljanov držav članic. Pravica državljanov Unije na ozemlju tretje države, v kateri država članica, katere državljani so, nima predstavnitva, do zaščite diplomatskih in konzularnih organov druge države članice pod enakimi pogoji, kakršni veljajo za državljane te države, je ena od posebnih pravic, ki jo državljanom Unije zagotavlja točka (c) člena 20(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).
- (2) Lizbonska pogodba je okrepila status državljanstva Unije in z njim povezane pravice. Člen 23 PDEU določa sprejetje direktiv o določitvi ukrepov za sodelovanje in usklajevanje, potrebnih za lažje zagotavljanje konzularne zaščite za državljane Unije brez predstavnitva.
- (3) Med vrednotami, na katerih temelji Unija, so solidarnost, nediskriminacija in spoštovanje človekovih pravic; v odnosih s preostalim svetom bi morala Unija podpirati svoje vrednote in prispevati k zaščiti svojih državljanov. Temeljna pravica državljanov Unije brez predstavnitva do konzularne zaščite pod enakimi pogoji, kakršni veljajo za državljane držav s predstavnitvom, zagotovljena s členom 46 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina), je izraz evropske solidarnosti. Konceptu državljanstva Unije zagotavlja zunanjo razsežnost in krepi identiteto Unije v tretjih državah.
- (4) Namen te direktive je določiti ukrepe za sodelovanje in usklajevanje, potrebne za še lažje zagotavljanje konzularne zaščite državljanov Unije brez predstavnitva. Takšni ukrepi bi morali izboljšati pravno varnost ter učinkovito sodelovanje in solidarnost med konzularnimi organi.
- (5) V skladu s točko (c) člena 20(2) PDEU in členom 23 PDEU bi morale države članice državljanom brez predstavnitva konzularno zaščito zagotoviti pod enakimi pogoji, kakršni veljajo za njihove državljane. Ta direktiva ne posega v pristojnost držav članic, da določijo obseg zaščite, ki jo zagotavljajo svojim državljanom.
- (6) Ta direktiva ne vpliva na konzularne odnose med državami članicami in tretjimi državami, še posebej ne na njihove pravice in obveznosti, ki izhajajo iz mednarodnih običajev in pogodb, zlasti Konvencije z dne 24. aprila 1963 o konzularnih odnosih (v nadaljnjem besedilu: Dunajska konvencija), ki jih države članice uporabljajo v

⁽¹⁾ Mnenje z dne 25. oktobra 2012 (še ni objavljeno v Uradnem listu).

skladu s pravom Unije. V skladu s členom 8 Dunajske konvencije lahko države članice, potem ko ustrezno uradno obvestijo zadevno tretjo državo in če ta temu ne nasprotuje, zagotavljajo konzularno zaščito za drugo državo članico. Do težav lahko pride predvsem v primeru državljanov, ki so tudi državljani države gostiteljice. Države članice bi morale prek lokalnega konzularnega sodelovanja sprejeti potrebne ukrepe v zvezi s tretjimi državami, da bi zagotovile, da bi se lahko v vsakem primeru zagotovila konzularna zaščita za druge države članice.

- (7) Kadar državljani brez predstavnštva potrebujejo zaščito v tretjih državah, sta potrebni učinkovito sodelovanje in usklajevanje. Država članica, ki ima predstavnštvo v tretji državi in nudi pomoč državljanu brez predstavnštva, ter država članica, katere državljanstvo ima državljan, bi morali tesno sodelovati. Lokalno konzularno sodelovanje je lahko za državljane brez predstavnštva zelo zapleteno, saj zahteva usklajevanje z organi, ki nimajo predstavnštva na terenu, po potrebi tudi s pristojnimi diplomatsko-konzularnimi predstavnštvami. Za zapolnitev vrzeli, ki nastane za državljana, ker njegova država članica nima diplomatsko-konzularnega predstavnštva, bi bilo treba določiti jasna in trdna pravila. Za zagotovitev učinkovite zaščite je treba veljavne ukrepe tudi pojasniti.
- (8) Za državljane Unije bi moralo veljati, da so brez predstavnštva v tretji državi, če država članica, katere državljanstvo imajo, v njej nima diplomatsko-konzularnega predstavnštva ali častnega konzula. Prav tako bi moralo za državljane veljati, da so brez predstavnštva, če lokalno diplomatsko-konzularno predstavnštvo ali častni konzul zadevni osebi v določenem primeru iz katerega koli razloga ne more zagotoviti zaščite, do katere je upravičena po nacionalnem pravu ali praksi. Diplomatsko-konzularna predstavnštva bi se morala med seboj obvestiti o vseh izjemnih okoliščinah, ki lahko začasno vplivajo na njihovo sposobnost za zagotavljanje konzularne zaščite. Upoštevati bi bilo treba tudi dostopnost in bližino. Državljan, ki zaprosi za pomoč diplomatsko-konzularno predstavnštvo druge države članice, denimo ne bi smel biti preusmerjen na diplomatsko-konzularno predstavnštvo ali častni konzulat države članice njegovega državljanstva, če zaradi krajevnih okoliščin ali pomanjkanja virov ne more varno priti do svojega diplomatsko-konzularnega predstavnštva ali častnega konzula niti oni ne morejo varno priti do njega, tako da bi lahko dobil konzularno zaščito. Neobstoj predstavnštva bi bilo treba razlagati tako, da se zagotovi učinkovito uresničevanje pravice državljanov brez predstavnštva, da jih na nediskriminatoren način zaščiti diplomatsko-konzularno predstavnštvo druge države članice, upoštevajoč okoliščine posameznega primera. Za državljane, ki imajo državljanstvo več kot ene države članice, bi moralo veljati, da so brez predstavnštva, če nobena od držav članic, katerih državljani so, nima predstavnštva v zadevni tretji državi.
- (9) Da bi zagotovili učinkovito uresničevanje pravice iz točke (c) člena 20(2) PDEU in pravice do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja iz člena 7 Listine, upoštevajoč nacionalno pravo in prakso, bo morala morda država članica, ki nudi pomoč državljanu – odvisno od okoliščin posameznega primera –, zagotoviti zaščito tudi družinskim članom državljana Unije, ki imajo državljanstvo tretje države. Ta direktiva ne preprečuje državi članici, ki nudi pomoč državljanu, in državi članici, katere državljanstvo ima državljan brez predstavnštva, da se med posvetovanjem, ki bi moralo potekati pred zagotovitvijo zaščite, po potrebi dogovorita o možnosti, da se družinskim članom državljana Unije brez predstavnštva, ki imajo državljanstvo tretje države, zagotovi širša pomoč, kot jo določa zakonodaja države članice, ki nudi pomoč, ali kot jo narekuje njena praksa, pri čemer se, kolikor je mogoče, upoštevajo zahteve države članice, katere državljanstvo ima državljan brez zaščite, dogovorjeno pa mora biti skladno s pravom Unije. Vendar pa države članice družinskim članom iz tretjih držav morda ne bodo mogle zagotoviti nekaterih oblik konzularne zaščite, kot so na primer potne listine za vrnitev. Kadar se zagotavlja pomoč mladoletnikom, bi bilo treba upoštevati predvsem koristi otroka v skladu s členom 24 Listine in kot so določene v Konvenciji Združenih narodov o otrokovih pravicah z dne 20. novembra 1989.
- (10) Državljan brez predstavnštva bi morali imeti možnost zaprositi za konzularno zaščito na diplomatsko-konzularnem predstavnštvu katere koli države članice. Vendar to ne bi smelo preprečevati državam članicam, da se dogovorijo o praktičnih ureditvah, da bi si porazdelile odgovornost za zagotavljanje konzularne zaščite državljanom brez predstavnštva v skladu s to direktivo. Takšne ureditve koristijo državljanom, saj omogočajo boljšo pripravljenost za zagotavljanje učinkovite zaščite. Države članice, ki prejmejo prošnje za zaščito, bi morale oceniti, ali je treba v konkretnem primeru zagotoviti konzularno zaščito ali se zadeva lahko preusmeri na diplomatsko-konzularno predstavnštvo, ki je določeno za pristojno v skladu z že obstoječo ureditvijo. Države članice bi morale uradno obvestiti Komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje (ESZD) o vsaki takšni ureditvi, Unija in države članice pa bi jo morale objaviti, da se zagotovi preglednost za državljane brez predstavnštva.
- (11) Ta direktiva ne bi smela preprečevati državi članici, ki nima predstavnštva v tretji državi, da zagotovi konzularno zaščito svojemu državljanu, na primer s konzularnimi storitvami prek spleta, če je to primerno. Država članica, katere državljanstvo ima državljan brez predstavnštva, bi morala imeti možnost, da državo članico, ki jo je državljan zaprosil za konzularno zaščito ali od katere je konzularno zaščito prejel, zaprosi za prenos prošnje ali zadeve, da bi sama zagotovila konzularno zaščito. Državljan brez predstavnštva zaradi prenosa ne bi smel ostati brez konzularne zaščite.

- (12) Ne glede na različne tradicije držav članic glede pristojnosti častnih konzulov, ti navadno ne zagotavljajo istega obsega storitev kot diplomatsko-konzularna predstavništva. Ker častni konzuli svojo nalogo pogosto opravljajo prostovoljno, bi se morala vsaka država članica sama odločiti, ali se bo ta direktiva uporabljala za častne konzule. Od častnih konzulov bi se lahko zahtevalo, da zagotovijo konzularno zaščito državljanom brez predstavništva, odvisno od okoliščin posameznega primera.
- (13) Prošnje za zaščito bi bilo treba obravnavati, če prosilci predložijo veljavno potno listino ali osebno izkaznico Unije. Toda državljani brez predstavništva, ki potrebujejo konzularno zaščito, morda nimajo več svojih osebnih dokumentov. Temeljni status državljanstva Unije je podeljen neposredno s pravom Unije in osebni dokumenti imajo le deklarativno vrednost. Če prosilci ne morejo predložiti veljavnih osebnih dokumentov, bi morali biti sposobni dokazati svojo istovetnost na kakršen koli drug način. Če je potrebno, bi se lahko istovetnosti zadevne osebe preverila med posvetovanjem z organi države članice, za katero prosilec trdi, da je njen državljan. Glede članov družine iz tretjih držav, ki spremljajo prosilca, bi morali biti organi države članice, katere državljanstvo ima državljan, sposobni pomagati državi članici, ki nudi pomoč, pri preverjanju istovetnosti in obstoja družinske vezi s prosilcem.
- (14) Zaradi določitve, kateri ukrepi za usklajevanje in sodelovanje so potrebni, bi bilo treba opredeliti področje uporabe konzularne zaščite iz te direktive. Konzularna zaščita državljanov brez predstavništva bi morala vključevati pomoč v številnih značilnih situacijah, v katerih države članice zagotavljajo konzularno zaščito svojim državljanom glede na konkretne okoliščine posameznega primera, denimo v primeru odvzema prostosti ali pridržanja, hude nesreče ali bolezni in smrti, v primeru pomoči in repatriacije v tiski ter v primeru izdaje potnih listin za vrnitev. Ker je potrebna zaščita vedno odvisna od dejanske situacije, konzularna zaščita ne bi smela biti omejena na tiste situacije, ki so posebej navedene v tej direktivi.
- (15) Po potrebi je treba spoštovati želje državljana, vključno s tem, ali naj se obvestijo družinski člani ali drugi sorodniki in, če naj se obvestijo, kdo naj se obvesti. Podobno bi bilo treba v primeru smrti ustrezno upoštevati želje svojcev glede tega, kaj naj bi se zgodilo s posmrtnimi ostanki pokojnega državljana. Za te kontakte bi morala biti odgovorna država članica, katere državljanstvo ima državljan brez predstavništva.
- (16) Organi držav članic bi morali v duhu medsebojnega spoštovanja in solidarnosti tesno sodelovati ter se usklajevati med sabo in z Unijo, zlasti s Komisijo in ESZD. Za zagotovitev hitrega in učinkovitega sodelovanja bi morale države članice prek varne spletne strani ESZD (Consular OnLine) zagotoviti in nenehno posodablјati informacije o ustreznih kontaktnih točkah v državah članicah.
- (17) Unijo v tretjih državah predstavljajo delegacije Unije, ki v tesnem sodelovanju z diplomatskimi in konzularnimi misijami držav članic prispevajo k uresničevanju pravice državljanov Unije do konzularne zaščite, kot je podrobneje določeno v členu 35 Pogodbe o Evropski uniji. Ta direktiva v celoti prizna prispevek, ki ga v skladu s Sklepom Sveta 2010/427/EU ⁽¹⁾, zlasti členom 5(10) Sklepa, zagotavljajo ESZD in delegacije Unije, še posebej v kriznih situacijah, in ga nadgrajuje.
- (18) V zvezi z lokalnim sodelovanjem bi bilo treba jasno določiti pristojnosti in posamezne vloge vseh zadevnih vpletenih, da bi zagotovili, da državljani brez predstavništva prejmejo pomoč, do katere so upravičeni v skladu z načelom nediskriminacije. Pri lokalnem konzularnem sodelovanju bi bilo treba ustrezno upoštevati državljane brez predstavništva, na primer z zbiranjem in rednim posodabljanjem informacij o ustreznih kontaktnih točkah ter njihovim posredovanjem lokalnim diplomatsko-konzularnim predstavništvom držav članic in delegacijam Unije.
- (19) Na dnevnem redu srečanj o lokalnem konzularnem sodelovanju, ki se organizirajo v tesnem sodelovanju z delegacijo Unije, bi morala biti tudi redna izmenjava informacij o vprašanih, ki zadevajo državljane brez predstavništva, kot so varnost državljanov, razmere v zaporih, konzularno obveščanje, dostop do konzularne zaščite in krizno sodelovanje. Na teh srečanjih bi se morale države članice s predstavništvom po potrebi dogovoriti o praktičnih ureditvah, da bi zagotovili učinkovito zaščito državljanov brez predstavništva. Takšna ureditev morda ne bo potrebna, če je na primer število državljanov brez predstavništva majhno.

⁽¹⁾ Sklep Sveta 2010/427/EU z dne 26. julija 2010 o organizaciji in delovanju Evropske službe za zunanje delovanje (UL L 201, 3.8.2010, str. 30).

- (20) Jasna delitev odgovornosti med državami članicami s predstavništvom in državami članicami brez predstavništva in delegacijo Unije je ključna za zagotovitev ustrezne krizne pripravljenosti in kriznega upravljanja. Načrtovanje nujnih kriznih ukrepov bi moralo biti zato usklajeno in bi moralo docela upoštevati državljane brez predstavništva. Zato bi morale države članice, ki nimajo lokalnega diplomatsko-konzularnega predstavništva, v okviru lokalne pripravljenosti odziva na krizo zagotoviti vse razpoložljive in relevantne informacije o svojih državljanih, ki se nahajajo na ozemlju. Takšne informacije bi bilo treba ustrezno posodobiti v primeru krize. Pristojna diplomatsko-konzularna predstavništva ter delegacije Unije bi morali biti obveščeni o ureditvah za pripravljenost na krize ter bi morali biti po potrebi vanje vključeni. Informacije o teh ureditvah bi morale biti na voljo državljanom brez predstavništva. V primeru krize bi morala vodilna država ali država članica oziroma države članice, ki usklajuje pomoč, na podlagi dogovorjenega načrta ukrepov ter lokalnega razvoja dogodkov nediskriminatorno usklajevati pomoč za državljane brez predstavništva in uporabo razpoložljivih zmogljivosti za evakuacijo.
- (21) Interoperabilnost med konzularnim osebjem in drugimi izvedenci za krizno upravljanje bi bilo treba okrepiti, zlasti z njihovim sodelovanjem v multidisciplinarnih kriznih skupinah, kot so tiste v okviru kriznega odzivanja in operativnega usklajevanja ter kriznega upravljanja ESZD in tiste v okviru mehanizma Unije na področju civilne zaščite ⁽¹⁾.
- (22) Po potrebi bi se lahko za konzularno zaščito državljanov brez predstavništva zaprosilo za podporo mehanizma Unije na področju civilne zaščite. Za takšno pomoč bi lahko na primer zaprosila vodilna država ali država članica oziroma države članice, ki usklajujejo pomoč.
- (23) V tej direktivi uporabljeni izraz „vodilna država“ pomeni eno ali več držav članic s predstavništvom v dani tretji državi, ki je pristojna za usklajevanje in vodenje nudenja pomoči državljanom brez predstavništva v primeru kriz. Koncept vodilne države, kot je določen v ustreznih smernicah Unije ⁽²⁾, bi se lahko podrobneje določil v skladu z zakonodajo Unije in zlasti s to direktivo.
- (24) Razen v izredno nujnih primerih bi morala država članica po prejemu obvestila ali prošnje za konzularno zaščito od osebe, ki trdi, da je državljan brez predstavništva, vedno brez odlašanja navezati stik z državo članico, katere državljanstvo ima državljan, in ji posredovati vse ustrezne informacije, preden zagotovi kakršno koli pomoč. Država članica, katere državljanstvo ima državljan, bi morala brez odlašanja zagotoviti vse informacije, ki so relevantne za zadevo. V tem posvetovanju bi morala imeti država članica, katere državljanstvo ima državljan brez predstavništva, možnost, da zaprosi za prenos prošnje ali zadeve, da bi sama zagotovila konzularno zaščito. V tem posvetovanju bi morale zadevne države članice imeti tudi možnost izmenjati ustrezne informacije, na primer zato, da bi zagotovile, da državljan brez predstavništva ne bi zlorabil pravice do konzularne zaščite iz točke (c) člena 20(2) PDEU. Državljeni Unije se v primeru zlorabe ne morejo zanašati na to direktivo.
- (25) Solidarnost in sodelovanje vključujeta tudi finančne zadeve. Države članice, ki svojim državljanom zagotavljajo konzularno zaščito v obliki finančne pomoči, to storijo le kot skrajno sredstvo in izjemoma, ko državljeni ne morejo pridobiti finančnih sredstev na drug način, na primer z nakazilom sorodnikov, prijateljev ali delodajalcev. Državljeni brez predstavništva bi morali prejeti finančno pomoč pod enakimi pogoji kot državljani države članice, ki nudi pomoč. Državljan brez predstavništva bi moral biti dolžan podpisati zavezo, da bo državi članici, katere državljanstvo ima, povrnil nastale stroške, če so tudi državljani države članice, ki nudi pomoč, v enaki situaciji dolžni povrniti takšne stroške svoji državi članici. Država članica, katere državljanstvo ima državljan, nato lahko zahteva od državljana brez predstavništva, da povrne te stroške, vključno z morebitno konzularno takso.
- (26) Ta direktiva bi morala zagotoviti delitev finančnih bremen in povrnitev stroškov. Kadar konzularna zaščita državljana brez predstavništva vključuje podpis zaveze o povrnitvi stroškov, bi morala država članica, katere državljanstvo ima državljan brez predstavništva, državi članici, ki nudi pomoč, povrniti nastale stroške. O tem, ali se zahteva povrnitev nastalih stroškov, odloča država članica, ki nudi pomoč. Država članica, ki nudi pomoč, in država članica, katere državljanstvo ima državljan brez predstavništva, bi morali imeti možnost dogovoriti se o podrobnostih povrnitve stroškov v predvidenih rokih.
- (27) V primeru odvzema prostosti ali pridržanja je lahko konzularna zaščita, odobrena državljanu brez predstavništva, povezana z neobičajno visokimi potnimi stroški, stroški nastanitve ali prevajalskimi stroški za diplomatske ali konzularne organe države članice, ki nudi pomoč, odvisno od okoliščin posameznega primera. Država članica, katere državljanstvo ima državljan brez predstavništva, bi morala biti obveščena o morebitnih takšnih visokih

⁽¹⁾ Sklep št. 1313/2013/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (UL L 347, 20.12.2013, str. 924).

⁽²⁾ Smernice Evropske unije o izvajanju koncepta vodilne države za konzularne zadeve (UL C 317, 12.12.2008, str. 6).

stroških med posvetovanji, ki bi morala potekati pred zagotovitvijo pomoči. Država članica, ki nudi pomoč, bi morala imeti možnost, da državo članico, katere državljanstvo ima državljan brez predstavnštva, zaprosi za povrnitev neobičajno visokih stroškov. Država članica, katere državljanstvo ima državljan, bi morala državi članici, ki nudi pomoč, povrniti nastale stroške. Država članica, ki nudi pomoč, in država članica, katere državljanstvo ima državljan brez predstavnštva, bi morali imeti možnost dogovoriti se o podrobnostih povrnitve stroškov v predvidenih rokih. Država članica, katere državljanstvo ima državljan brez predstavnštva, v skladu z načelom nediskriminacije od svojih državljanov ne more zahtevati povrnitve tistih stroškov, ki jih državljani države članice, ki nudi pomoč, ne bi bili dolžni povrniti.

- (28) V kriznih razmerah bi morali biti finančni postopki poenostavljeni. Zaradi posebnosti takšnih razmer, na primer, ko je potreben hiter odziv v zvezi s številnimi državljani, zaveza o povrnitvi stroškov ne bi smela biti potrebna, zato da bi država članica, ki je nudila pomoč, zahtevala in prejela povračilo stroškov od države članice ali držav članic, katere(-ih) državljanstvo ima državljan brez predstavnštva. Države članice, katerih državljanstvo imajo državljani brez predstavnštva, bi morale državi članici oziroma državam članicam, ki nudi(-jo) pomoč, povrniti nastale stroške. O tem, ali se zahteva povrnitev nastalih stroškov in v kakšni obliki, odloča država članica oziroma države članice, ki nudi(-jo) pomoč. Država članica, ki nudi pomoč, in država članica, katere državljanstvo ima državljan brez predstavnštva, bi morali imeti možnost dogovoriti se o podrobnostih povrnitve stroškov v predvidenih rokih. V primeru krize, ki negativno vpliva ali bi lahko negativno vplivala na znatno število državljanov Unije, in na podlagi zahteve države članice, ki je nudila pomoč, bi lahko države članice, katerih državljanstvo imajo državljani brez predstavnštva, povrnile stroške v sorazmernem znesku, in sicer z delitvijo celotnega zneska stroškov s številom državljanov, ki so prejeli pomoč.
- (29) To direktivo bi bilo treba pregledati tri leta po roku za prenos. Glede na informacije, ki jih bodo zagotovile države članice, o izvajanju in praktični uporabi Direktive, vključno z vsemi relevantnimi statističnimi podatki in primeri, bi bilo treba zlasti oceniti, ali je treba pregledati finančne postopke, da se zagotovi ustrezna porazdelitev bremena. Komisija bi morala pripraviti poročilo in v njem preučiti, ali so potrebni dodatni ukrepi, po potrebi tudi tako, da predlaga spremembo te direktive, da bi olajšali uveljavljanje pravic državljanov Unije do konzularne zaščite.
- (30) Direktiva 95/46/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ ureja obdelavo osebnih podatkov, ki jo v okviru te direktive izvajajo države članice.
- (31) Ta direktiva ne bi smela vplivati na ugodnejše nacionalne določbe, če so združljive s to direktivo.
- (32) V skladu s skupno politično izjavo z dne 28. septembra 2011 držav članic in Komisije o obrazložitvenih dokumentih ⁽²⁾ se države članice zavezujejo, da bodo v upravičenih primerih obvestilu o ukrepih za prenos priložile en ali več dokumentov, v katerih se pojasni razmerje med sestavnimi elementi direktive in ustrežajočimi deli nacionalnih instrumentov za prenos. Zakonodajalec meni, da je posredovanje takih dokumentov v primeru te direktive upravičeno.
- (33) Namen te direktive je spodbujanje konzularne zaščite, kot je določeno v Listini. Ta direktiva spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, posebej določena z Listino, zlasti prepoved diskriminacije, spoštovanje življenja in osebne celovitosti posameznika, pravice do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja, pravice otroka ter pravici do obrambe in poštenega sojenja. To direktivo bi bilo treba izvajati v skladu z navedenimi pravicami in načeli.
- (34) V skladu s prepovedjo diskriminacije iz Listine bi morale države članice izvajati to direktivo brez vsakršne diskriminacije med upravičenci te direktive glede na spol, raso, barvo, etnično ali družbeno poreklo, genetske značilnosti, jezik, vero ali prepričanje, politično ali drugo mnenje, pripadnost narodnostni manjšini, premoženje, rojstvo, invalidnost, starost ali spolno usmerjenost.
- (35) Sklep 95/553/ES predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta ⁽³⁾, bi bilo treba razveljaviti –

⁽¹⁾ Direktiva 95/46/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov (UL L 281, 23.11.1995, str. 31).

⁽²⁾ UL C 369, 17.12.2011, str. 14.

⁽³⁾ Sklep 95/553/ES predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, z dne 19. decembra 1995 o zaščiti državljanov Evropske unije s strani diplomatskih in konzularnih predstavništev (UL L 314, 28.12.1995, str. 73).

SPREJEL NASLEDNJO DIREKTIVO:

POGLAVJE 1

SPLOŠNE DOLOČBE IN PODROČJE UPORABE

Člen 1

Predmet urejanja

1. Ta direktiva določa ukrepe za usklajevanje in sodelovanje, potrebne za lažje uresničevanje pravice državljanov Unije iz točke (c) člena 20(2) PDEU, na ozemlju tretje države, kjer država članica, katere državljeni so, nima predstavništva, do zaščite diplomatskih ali konzularnih organov katere koli države članice pod enakimi pogoji, kakršni veljajo za državljane te države članice, upoštevajoč tudi vlogo delegacij Unije pri zagotavljanju uresničevanja te pravice.
2. Ta direktiva ne vpliva na konzularne odnose med državami članicami in tretjimi državami.

Člen 2

Splošno načelo

1. Diplomatsko-konzularna predstavništva držav članic zagotavljajo konzularno zaščito državljanom brez predstavništva pod enakimi pogoji kot svojim državljanom.
2. Države članice se lahko odločijo, da se ta direktiva uporablja za konzularno zaščito, ki jo zagotavljajo častni konzuli v skladu s členom 23 PDEU. Države članice zagotovijo, da so državljani brez predstavništva ustrezno obveščeni o takšnih odločitvah in o tem, v kolikšni meri so častni konzuli v določenem primeru pristojni za zagotavljanje zaščite.

Člen 3

Konzularna zaščita države članice, katere državljanstvo ima državljan

Država članica, katere državljanstvo ima državljan brez predstavništva, lahko zaprosi državo članico, ki jo je državljan brez predstavništva zaprosil za konzularno zaščito ali od katere je konzularno zaščito prejel, naj preusmeri prošnjo državljanu brez predstavništva ali njegovo zadevo na državo članico, katere državljanstvo ima državljan, da bi lahko država članica, katere državljanstvo ima državljan, zagotovila konzularno zaščito v skladu z nacionalnim pravom ali prakso. Zaprošena država članica opusti zadevo, takoj ko država članica, katere državljanstvo ima državljan, potrdi, da zagotavlja konzularno zaščito zadevni osebi.

Člen 4

Državljeni brez predstavništva v tretjih državah

V tej direktivi „državljeni brez predstavništva“ pomeni vsakega državljanu, ki ima državljanstvo države članice, ki nima predstavništva v tretji državi, kot je opredeljeno v členu 6.

Člen 5

Družinski člani državljanov brez predstavništva v tretjih državah

Država članica, ki nudi pomoč, v skladu s svojim nacionalnim pravom ali prakso zagotovi družinskim članom, ki sami niso državljani Unije in ki spremljajo državljane brez predstavništva v tretji državi, konzularno zaščito v enakem obsegu in pod enakimi pogoji, kot bi jo zagotovila družinskim članom, ki sami niso državljani Unije, svojih državljanov.

Člen 6

Neobstoj predstavništva

Za namene te direktive država članica nima predstavništva v tretji državi, če v njej nima stalnega diplomatsko-konzularnega predstavništva ali če v njej nima diplomatsko-konzularnega predstavništva ali častnega konzula, ki bi dejansko lahko zagotovil konzularno zaščito v konkretnem primeru.

Člen 7

Dostop do konzularne zaščite in druge ureditve

1. Državljeni brez predstavništva lahko zaprosijo za zaščito na diplomatsko-konzularnem predstavništvu katere koli države članice.
2. Brez poseganja v člen 2 lahko država članica stalno predstavlja drugo državo članico, diplomatsko-konzularna predstavništva držav članic pa po potrebi lahko sklenejo praktične ureditve glede delitve odgovornosti za zagotovitev konzularne zaščite državljanom brez predstavništva. Države članice Komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje (ESZD) uradno obvestijo o takšni ureditvi, ki jo Unija in države članice objavijo, da se zagotovi preglednost državljanom brez predstavništva.
3. Če je bil sklenjen dogovor o praktični ureditvi, kot je določeno v odstavku 2, diplomatsko-konzularno predstavništvo, na katerem državljan brez predstavništva zaprosi za konzularno zaščito, in ki ni določeno kot pristojno v skladu s specifično obstoječo ureditvijo, zagotovi, da se prošnja državljana preusmeri na ustrezno diplomatsko-konzularno predstavništvo, razen če bi bila konzularna zaščita s tem ogrožena, zlasti če je zaradi nujnosti zadeve potrebno takojšnje ukrepanje zaprosenega diplomatsko-konzularnega predstavništva.

Člen 8

Ugotavljanje istovetnosti

1. Prosilci za konzularno zaščito morajo dokazati, da so državljani Unije, s predložitvijo potne listine ali osebne izkaznice.
2. Če državljan Unije ne more predložiti veljavne potne listine ali osebne izkaznice, se lahko državljanstvo izkaže na kakršen koli drug način, po potrebi tudi s preverjanjem pri diplomatskih ali konzularnih organih države članice, katere državljan trdi, da je.
3. V zvezi z družinskimi člani iz člena 5 se lahko istovetnost in obstoj družinskega razmerja izkaže na kakršen koli način, tudi s preverjanjem države članice, ki nudi pomoč, pri diplomatskih ali konzularnih organih države članice državljanstva državljanov iz odstavka 1.

Člen 9

Oblike pomoči

Konzularna zaščita iz člena 2 lahko med drugim vključuje pomoč v naslednjih primerih:

- (a) pri odvzemu prostosti ali pridržanju;
- (b) pomoč žrtvi kaznivega dejanja;
- (c) ob hudi nesreči ali hudi bolezni;
- (d) v primeru smrti;
- (e) pomoč in repatriacijo v izrednih razmerah;
- (f) če je treba izdati potno listino za vrnitev, kot določa Sklep 96/409/SZVP predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta ⁽¹⁾.

POGLAVJE 2

UKREPI ZA USKLAJEVANJE IN SODELOVANJE

Člen 10

Splošna pravila

1. Diplomatski in konzularni organi držav članic tesno sodelujejo in se usklajujejo med seboj ter z Unijo za zagotovitev zaščite državljanom brez predstavništva v skladu s členom 2.

⁽¹⁾ Sklep 96/409/SZVP predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, z dne 25. junija 1996 o potni listini za vrnitev (UL L 168, 6.7.1996, str. 4).

2. Kadar država članica prejme prošnjo za konzularno zaščito od osebe, ki trdi, da je državljan brez predstavništva, ali je obveščena o konkretni nujni situaciji državljan brez predstavništva, kot so tiste, našteje v členu 9, se takoj posvetuje z ministrstvom za zunanje zadeve države članice, za katero oseba trdi, da je njen državljan, ali, če je ustrezno, pristojnim diplomatsko-konzularnim predstavništvom te države članice ter ji posreduje vse ustrezne informacije, ki jih ima na voljo, vključno z identiteto zadevne osebe, morebitnimi stroški konzularne zaščite in podatki o družinskih članih, ki bi lahko tudi potrebovali konzularno zaščito. Razen v izredno nujnih primerih to posvetovanje poteka, preden se zagotovi pomoč. Država članica, ki nudi pomoč, poskrbi tudi za lažjo izmenjavo informacij med zadevnim državljanom in organi države članice državljanstva državljana.

3. Država članica državljanstva državljana ministrstvu za zunanje zadeve države članice, ki nudi pomoč, ali njenemu pristojnemu diplomatsko-konzularnemu predstavništvu na zahtevo zagotovi vse ustrezne informacije o zadevi. Odgovorna je tudi za morebiten kontakt z družinskimi člani ali drugimi relevantnimi osebami ali organi.

4. Države članice ESZD prek njene varne spletne strani uradno sporočijo podatke o zadevnih kontaktnih osebah na ministrstvih za zunanje zadeve.

Člen 11

Vloga delegacij Unije

Delegacije Unije tesno sodelujejo in se usklajujejo z diplomatsko-konzularnimi predstavništvi držav članic, da bi prispevale k lokalnemu in kriznemu sodelovanju in usklajevanju, zlasti z zagotavljanjem razpoložljive logistične podpore, vključno s pisarniškimi prostori in organizacijskimi zmogljivostmi, kot je začasna namestitev konzularnega osebja in intervencijskih ekip. Delegacije Unije in sedež ESZD prav tako olajšujejo izmenjavo informacij med diplomatsko-konzularnimi predstavništvi držav članic ter po potrebi z lokalnimi organi. Delegacije Unije dajo na voljo tudi splošne informacije o pomoči, do katere so lahko upravičeni državljani brez predstavništva, zlasti o dogovorjenih praktičnih ureditvah, če obstajajo.

Člen 12

Lokalno sodelovanje

Na dnevnem redu srečanj o lokalnem sodelovanju je tudi redna izmenjava informacij o vprašanih, ki zadevajo državljane brez predstavništva. Na teh srečanjih se države članice po potrebi dogovorijo o praktičnih ureditvah iz člena 7, da bi zagotovile učinkovito zaščito državljanov brez predstavništva v zadevni tretji državi. Razen če se države članice ne dogovorijo drugače, srečanju predseduje predstavnik države članice, ki tesno sodeluje z delegacijo Unije.

Člen 13

Pripravljenost na krizo in krizno sodelovanje

1. Pri načrtovanju nujnih kriznih ukrepov na lokalni ravni se upoštevajo državljani brez predstavništva. Države članice s predstavništvom v tretji državi načrte nujnih kriznih ukrepov usklajujejo med seboj in z delegacijo Unije, da bi zagotovile, da bi državljani brez predstavništva v primeru krize prejeli celovito pomoč. Pristojna diplomatsko-konzularna predstavništva so ustrezno obveščena o ureditvah za pripravljenost na krize ter po potrebi vanje vključena.

2. Unija in države članice v primeru krize tesno sodelujejo za zagotovitev učinkovite pomoči državljanom brez predstavništva. Če je mogoče, se pravočasno obveščajo o razpoložljivih zmogljivostih glede evakuacije. Države članice lahko na prošnjo prejmejo podporo obstoječih intervencijskih skupin na ravni Unije, vključno s podporo konzularnih izvedencev, zlasti iz držav članic brez predstavništva.

3. Vodilna država ali država članica oziroma države članice, ki usklajujejo pomoč, so pristojne za usklajevanje pomoči, ki jo prejmejo državljani brez predstavništva, ob pomoči drugih zadevnih držav članic, delegacije Unije in sedeža ESZD. Države članice vodilni državi ali državi članici oziroma državam članicam, ki usklajujejo pomoč, zagotovijo vse ustrezne informacije v zvezi s svojimi državljani brez predstavništva, ki so navzoči v kriznih razmerah.

4. Vodilna država ali država članica oziroma države članice, ki usklajujejo pomoč za državljane brez predstavnštva, lahko po potrebi zaprosijo za pomoč iz instrumentov, kot so strukture kriznega upravljanja ESZD in mehanizem Unije na področju civilne zaščite.

POGLAVJE 3

FINANČNI POSTOPKI

Člen 14

Splošna pravila

1. Državljan brez predstavnštva se zaveže, da bo državi članici, katere državljanstvo ima, povrnil stroške konzularne zaščite pod enakimi pogoji kot državljani države članice, ki nudi pomoč, za kar uporabi standardni obrazec iz Priloge I. Državljan brez predstavnštva so dolžni povrniti le tiste stroške, ki bi jih imeli pod enakimi pogoji državljani države članice, ki nudi pomoč.
2. Država članica, ki nudi pomoč, lahko zahteva povrnitev stroškov iz odstavka 1 od države članice, katere državljanstvo ima državljana brez predstavnštva, za kar uporabi standardni obrazec iz Priloge II. Država članica, katere državljanstvo ima državljana brez predstavnštva, te stroške povrne v razumnem roku, ki ni daljši od 12 mesecev. Država članica, katere državljanstvo ima državljana brez predstavnštva, lahko od zadevnega državljanca brez predstavnštva zahteva, da te stroške povrne.
3. Kadar je konzularna zaščita, ki jo prejme državljana brez predstavnštva, v primeru odvzema prostosti ali pridržanja povezana z neobičajno visokimi, vendar nujnimi in upravičenimi potnimi stroški, stroški nastanitve ali prevajalskimi stroški za diplomatske ali konzularne organe, država članica, ki nudi pomoč, lahko zahteva povrnitev stroškov od države članice, katere državljanstvo ima državljana brez predstavnštva, ki stroške povrne v razumnem roku, ki ni daljši od 12 mesecev.

Člen 15

Poenostavljeni postopek v kriznih razmerah

1. V kriznih razmerah država članica, ki nudi pomoč, vse zahtevke za povrnitev stroškov zaradi podpore, ki jo je zagotovila državljanu brez predstavnštva, pošlje ministrstvu za zunanje zadeve države članice, katere državljanstvo ima državljana brez predstavnštva. Država članica, ki nudi pomoč, lahko zahteva povračilo tudi, če državljana brez predstavnštva ni podpisal zaveze o povrnitvi stroškov v skladu s členom 14(1). To državi članici, katere državljanstvo ima državljana brez predstavnštva, ne preprečuje, da od zadevnega državljanca brez predstavnštva zahteva povrnitev stroškov na podlagi nacionalnih pravil.
2. Država članica, ki nudi pomoč, lahko od države članice, katere državljanstvo ima državljana brez predstavnštva, zahteva, da takšne stroške povrne v sorazmernem znesku, tako da se celoten znesek dejanskih stroškov deli s številom državljanom, ki so prejeli pomoč.
3. Če je država članica, ki je nudila pomoč, prejela finančno podporo za nudenje pomoči iz mehanizma Unije na področju civilne zaščite, se vsak prispevek države članice, katere državljanstvo ima državljana brez predstavnštva, določi po odbitku prispevka Unije.

POGLAVJE 4

KONČNE DOLOČBE

Člen 16

Ugodnejša obravnava

Države članice lahko sprejmejo ali ohranijo določbe, ki so ugodnejše od določb iz te direktive, če so združljive s to direktivo.

Člen 17

Prenos

1. Države članice uveljavijo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, najpozneje do 1. maja 2018.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

2. Države članice sporočijo Komisiji besedila temeljnih določb predpisov nacionalnega prava, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 18

Razveljavitev

Sklep 95/553/ES se razveljavi z učinkom od 1. maja 2018.

Člen 19

Poročilo, ocena in pregled

1. Države članice Komisiji predložijo vse ustrezne informacije o izvajanju in uporabi te direktive. Na podlagi predloženih informacij Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o izvajanju in uporabi te direktive do 1. maja 2021.

2. Komisija v poročilu iz odstavka 1 oceni delovanje te direktive in preuči, ali so potrebni dodatni ukrepi, po potrebi predlaga tudi spremembo te direktive, da bi nadalje olajšali uresničevanje pravice državljanov Unije do konzularne zaščite.

Člen 20

Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 21

Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Luxembourg, 20. aprila 2015

Za Svet
Predsednica
E. MOGHERINI

PRILOGA I

A. Skupni obrazec za zavezo o povrnitvi stroškov konzularne zaščite v primeru finančne pomoči

ZAVEZA O POVRNITVI STROŠKOV KONZULARNE ZAŠČITE
(FINANČNA POMOČ) – (člen 14(1) Direktive 2015/637)

Jaz, (g./ga.) (polno ime z velikimi tiskanimi črkami)

.....
imetnik(-ca) potne listine št., izdane v

potrjujem, da sem od diplomatsko-konzularnega predstavništva

..... v

prejel(-a) znesek v višini

kot predujem za

..... (skupaj z vsemi veljavnimi taksami)

ter se zavežujem in obljubljam, da bom znesek na zahtevo vrnil(-a) Ministrstvu za zunanje zadeve/Vladi [država državljanstva državljana]

v skladu z nacionalnim pravom navedene države članice, in sicer v višini navedene vsote ali v višini vseh stroškov, ki so bili plačani v mojem imenu ali dani kot predujem, vključno s stroški mojih družinskih članov, ki me spremljajo (v valuti)

po menjalnem tečaju, ki velja na dan, na katerega je bil dan predujem ali so bili plačani stroški.

Moj naslov (*) (z velikimi tiskanimi črkami) (država)

je:

DATUM PODPIS

(*) Če nimate stalnega naslova, navedite kontaktni naslov.

B. Skupni obrazec za zavezo o povrnitvi stroškov konzularne zaščite v primeru repatriacije

ZAVEZA O POVRNITVI STROŠKOV KONZULARNE ZAŠČITE
(REPATRIACIJA) – (člen 14(1) Direktive 2015/637)

Jaz, (g./ga.) (polno ime z velikimi tiskanimi črkami)

.....
rojen v/na (mesto) (država)

(datum)

imetnik(-ca) potne listine št., izdane v/na

(datum izdaje) in osebne izkaznice št.

št. socialnega zavarovanja in pristojni organ (če je ustrezno/relevantno)

.....
se zavežujem, da bom znesek na zahtevo vrnil(-a) Vladi

v skladu z nacionalnim pravom navedene države članice, in sicer v višini vseh stroškov, ki so bili plačani v mojem imenu, ali v višini zneska, ki mi ga je nakazal konzularni funkcionar

..... Vlade v

za ali v zvezi z repatriacijo v

in sicer zame in moje družinske člane, ki me spremljajo, ter za plačilo vseh ustreznih konzularnih taks v zvezi z repatriacijo.

To so:

(i) (*) Prevoznine

Dnevnice

Razni stroški

ZMANJŠANI za moj prispevek

KONZULARNE TAKSE:

Taksa za repatriacijo

Taksa za obravnavo primera

Takse za potno listino/nujne primere

(... ur po tarifi ... na uro ...)

(ii) (*) Potrjujem izplačilo vseh zneskov v mojo korist za ali v zvezi z repatriacijo mene in mojih družinskih članov, ki me spremljajo, ki jih ob podpisu te zaveze o povrnitvi ni mogoče določiti.

Moj naslov (**) (z velikimi tiskanimi črkami) (država)

je:

.....

.....

DATUM PODPIS

(*) Neustrezno prečrtajte: konzularni funkcionar in prosilec bi morala vsako prečrtano besedilo ob robu parafirati.

(**) Če nimate stalnega naslova, navedite kontaktni naslov.

PRILOGA II

Obrazec za zahtevek za povrnitev stroškov

ZAHITEVEK ZA POVRNITEV STROŠKOV (člen 14(2) in (3) Direktive 2015/637)

1. Diplomatsko-konzularno predstavništvo države članice, ki zahteva povrnitev stroškov
2. Pristojno diplomatsko-konzularno predstavništvo ali ministrstvo za zunanje zadeve države članica državljanstva državljana, ki je pomoč prejel
3. Opis dogodka
(kraj, datum)
4. Podatki o državljanu, ki je prejel pomoč (za vsakega državljana posebej)

Ime in priimek	Kraj in datum rojstva	Naziv in številka potne listine	Vrsta nudene pomoči	Stroški
----------------	-----------------------	---------------------------------	---------------------	---------

5. Skupni stroški
 6. Bančni račun, na katerega se nakaže povračilo
 7. Priloga: zaveza o povračilu (po potrebi)
-